

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ ОПШТИНЕ ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ 2008-2013

- Велико Градиште, општина у којој је лепо живети -

РАЗВОЈ ЛОКАЛНИХ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Увод

Стратегија је усмерена на решавање социјалних потреба и проблема грађана општине Велико Градиште. Локална самоуправа преузима улогу у развоју услуга социјалне заштите и њиховом финансирању. Планиране локалне услуге засноване су на идентификованим приоритетима у општини Велико Градиште.

У изради стратегије постигнута је завидна међусекторска сарадња и створени иницијални услови за укључивање свих релевантних чиниоца у пружању услуга.

Уважавајући ограничени буџет локалне самоуправе, настојало се да се приоритетне области деловања јасно и прецизно дефинишу и активности усмере идентификованим циљним групама и корисницима услуга.

Стратешки план за социјалну политику представља први плански корак ка приближавању постављеним циљевима. Акциони планови приоритетних проблема подложни су ревизији чиме стратешки план постаје квалитетнији, а циљеви реалнији и остварљивији.

У изради овог документа учествовали су представници следећих институција и организација

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

СРЕДЊА ШКОЛА

ОСНОВНА ШКОЛА « ИВО ЛОЛА РИБАР »

ОСНОВНА ШКОЛА « ВУК КАРАЏИЋ »

ОСНОВНА ШКОЛА « МИША ЖИВАНОВИЋ »

ДЕЧИЈИ ВРТИЋ « МАЈСКИ ЦВЕТ »

ДОМ ЗДРАВЉА

ОПШТИНСКИ СУД

ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА

УДРУЖЕЊЕ « АГВГ »

УДРУЖЕЊЕ « РОМ »

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА

НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ

ОПШТИНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ЦРВЕНОГ КРСТА

Председник општине Велико Градиште 15.01.2008.године донео је Решење о образовању општинског одбора за социјалну политику општине Велико Градиште. Задатак Општинског одбора је дефинисање приоритета у области социјалне политике, израда Општинских стратешких докумената - Акционих планова из области социјалне политике, иницирање, развој и праћење партнерства између локалне самоуправе и одговарајућих институција и организација.

Председник Општинског одбора за социјалну политику општине Велико Градиште је Мирослав Стојковић, представник локалне самоуправе.

Чланови Општинског одбора су: Александра Ђорђевић, Радосав Јовановић, Ратко Перић- локална самоуправа, Радица Богићевић, Светлана Стојановић - Центар за социјални рад, Радмила Зарић- Средња школа, Весна Мандић, Славиша Раденковић, Дејан Рајковић - основне школе, Живорад Васић, Славица Јанковић- дечији вртић, Снежана Жижовић, Евица Стојановић - Дом здравља, Владимир Богићевић, Тихомир Пауновић - Општински суд, Владан Лукић, Ивко Петровић - полицијска станица, Снежана Јовановић, Нада Петровић - удружење АГВГ, Војислав Савић- удружење «Ром-Сребрно језеро», Душан Стојковић- удружење «Ром», Спасоје Драгишић, Костадин Илић- удружење пензионера, Војче Радуловић - национална служба за запошљавање, Оливер Стојановић - општинска организација Црвеног крста

Менторка за израду Стратегије развоја социјалне политике испред Министарства рада и социјалне политике је **Весна Стојановић**

Секретар Општинског одбора је Весна Милановић, представник Општинске управе општине Велико Градиште.

Садржај

Одељак 1	Анализа развоја стратегије општине Велико Градиште.....	5
1.1	Визија.....	5
1.2	Мисија.....	5
1.3	Вредности.....	5
1.4	Принципи стратешког плана.....	6

Одељак 2	Анализа окружења општине Велико Градиште.....	7
2.1	Демографске карактеристике.....	7
2.2	Социо-економске карактеристике.....	10
2.3	Подаци о социјалној заштити на нивоу општине.....	11
2.4	Издавања из буџета за финансирање социјалне заштите.....	16
2.5	SWOT анализа.....	18
2.6	Стратешки приоритети.....	18
2.6.1	Развој локалних услуга за стара лица.....	19
2.6.2	Јачање капацитета заједнице за квалитетан раст и развој деце.....	22
2.6.3	Подршка маргинализованим и рањивим друштвеним групама	25

Анекс,

Акциони планови

3.1	Акциони план за приоритет- Развој локалних услуга за стара лица.....	31
3.2	Акциони план за приоритет- Јачање капацитета заједнице за квалитетан раст и развој деце.....	35
3.3	Акциони план за приоритет- Подршка маргинализованим и рањивим друштвеним групама.....	37

1. Анализа развоја стратегије општине Велико Градиште

1.1 Визија

До 2013. године створићемо квалитетнији живот грађана општине Велико Градиште кроз партнерски однос носиоца социјалне политике и њихово стручно деловање и активно укључивање грађана, стварајући нове услуге у циљу сигурног социјалног окружења.

1.2 Мисија

Развој нових услуга, уз активно учешће грађана у одлучивању, омогућиће квалитетан живот грађана, кроз партнерско деловање и стручно ангажовање носилаца развоја социјалне политике.

1.3 Вредност

Стратешки план за социјалну политику је настао из потребе да се достигну европски стандарди у области социјалне политике и представља резултат рада Општинског одбора за социјалну политику у оквиру пројекта « Планирање локалних услуга социјалне заштите - ПЛУС» који Министарство рада и социјалне политике спроводи у сарадњи са Програмом Уједињених нација за развој и Европском агенцијом за реконструкцију. Стратешки план демонстрира спремност за развој одрживог модела интегралне социјалне заштите.

Документ јасно препознаје значај и дефинише улоге, обавезе и одговорности свих актера у развоју социјалне заштите - политике на локалном нивоу. Документ препознаје потребу ширења и прилагођавања мреже услуга као одговор на потребе локалне заједнице.

Стратешки план ствара јасну везу између потреба својих грађана и развоја услуга чинећи их њима доступним. У оквиру Стратешког плана изражена је спремност за функционално међуопштинско повезивање и рационално коришћење ресурса.

Стратешки план је доступан свакоме ко у њему види могућност да на било који начин учествује у остварењу предвиђених циљева и допринесе квалитету плана. Стратешки план представља кључ у располагању средствима за развој социјалне политике.

Овај документ поштује принципе Стратегије за смањење сиромаштва, Стратегије развоја система социјалне заштите Републике Србије, Националне стратегије о старењу и осталих стратешких докумената из области социјалне политике.

1.4 Принципи Стратешког плана

Израда стратешког плана је заснована на принципима:

- транспарентност процеса планирања (доступност информација свим заинтересованим странама)
- међусекторски приступ
- активно учешће корисника у процесу планирања и праћења
- свеобухватност- усмерена на појединце, групе и институције
- континуитет у остваривању реалних циљева
- ефикасност, уз максимално коришћење постојећих ресурса
- релевантност података о проблему
- мерљивост ефеката краткорочним и дугорочним инструментима евалуације (заснованим на индикаторима успешности)
- етапност у одвијању програма по фазама, уз поштовање термина
- усклађеност са Стратегијом за смањење сиромаштва и Стратегијом развоја социјалне заштите

Услуге планиране Стратешким планом карактеришу принципи:

- заснованост услуга на потребама корисника у заједници
- компетентност услуга (професионалност, одговорност и доследност у приступу пружаоца услуга)
- јасно дефинисане услуге, доступне свим корисницима
- међусекторска заступљеност - партнерство у пружању услуга
- транспарентност планираних услуга, мерљивост и анализа остварених резултата
- перманентни рад на подизању професионалне обучености пружаоца услуга
- једнакост у приступу услугама

2. АНАЛИЗА ОКРУЖЕЊА ОПШТИНЕ ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ

2.1 Демографски подаци

Општина Велико Градиште захвата површину од 344 квадратна километра са 26 насеља. Центар и седиште општине је Велико Градиште -насеље градског типа, док су остала насеља сеоског типа.

По подацима пописа из 2002. године општина има 20659 становника са сталним пребивалиштем на територији општине и 5658 становника на привременом раду у иностранству. Према статистичким подацима из 1999. године, наталитет у општини је био 9 промила а морталитет 10,9 промила. 6.666 људи је старије од 55 година, односно 32,26% од укупног броја становника на територији општине, што се уклапа у слику општег стања на подручју региона. Поремећена равнотежа старосне структуре и све већи број старачких домаћинстава, а посебно пораст броја породица које чине брачни пар без деце, указује на изражен процес демографског старења, где чак 48,7 % становништва у сеоским насељима је старије од 40 година. Забрињавајуће размере овог процеса огледају се у чињеници да је у селима ове општине сваки други становник старији од 40 година, односно сваки четврти старији од 60 година.

Табела 1. Витални догађаји општине Велико Градиште за 2003.годину

В.Градиште	бр.становника 30.06.2003	живорођени	умрли	природни прираштај	на 1000 становника			
					живорођени	умрли	природни прираштај	
							2002	2003
	20.656	210	347	-137	10,2	16,8	-7,0	-6,6

* Републички завод за статистику, саопштење број 260.године LIV, 09 децембра 2004. - статистика становништва

Табела 2. Број рођених и умрлих у 2003,2004,2005 и 2006.години

година	број рођених	број умрлих	прираштај
2003	210	347	-137
2004	235	368	-133
2005	145	379	-234
2006	195	352	-157

* Републички завод за статистику одељења у Смедереву

На основу ових прегледа, као и на основу миграционих дешавања у 2003,2004,2005. и 2006.години може се извести закључак да број становника општине Велико Градиште опада. Посебно треба указати на проблем који се јавио у 2004. и нарочито у 2005. години а то је одлазак младих генерација посебно школске деце у

иностранство где се прикључују бакама и декама који се 20 и више година налазе на привременом раду у земљама Европске уније а посебно у Аустрији где је у току спајање породица пошто наши грађани масовно узимају држављанство Аустрије.

У току 2004, 2005,2006. и 2007. године, издата су из Центра за социјални рад укупно 519 мишљења за сагласност за отпуст из држављанства и то 298 у 2004. години, 121 у 2005., 90 у 2006. и 10 у 2007.г.години. Ова тенденција је присутна скоро у свим сеоским месним заједницама тако да се овај проблем осећа како у недовољном броју ученика у основним школама о чему ће касније бити више речи, тако и у све већем броју остарелих лица који остају препуштена сама себи.

Табела 3. Број незапослених на дан 20.12.2007.године

степен стручности	укупно	жене
I	432	229
II	97	44
III	259	122
IV	301	177
V	4	-
VI	59	27
VII	23	13
VII 2	1	-
укупно	1176	612

* подаци Националне службе за запошљавање

Као што се из наведеног прегледа види у укупном броју незапослених учешће жена је 52,04 %, а учешће незапослених са првим степеном је 36,73 % што не даје велики оптимизам у брзом запошљавању ових незапослених.

Укупан број запослених и општини Велико Градиште је око 2680 од чега је око 1000 samozапослених, 700 је запослено у државним и јавним службама а остали раде у преосталим друштвеним предузећима и приватном сектору.

Табела 4. Број пензионера у општини Велико Градиште на дан 30.06.2007.год.

Р.број	структура пензионера	број
1.	старосни	582
2.	породични	436
3.	инвалидни	418
	УКУПНО	1436

* Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

Табела 5. Старосна и полна структура становништва у 2002.години

Године старости	Број становника	%	Мушки	Женски
0-9	2241	10,85	1136	1105
10-14	1264	6,12	662	602
15-19	1204	5,85	627	577
20-29	2636	12,75	1291	1345
30-39	2634	12,75	1327	1307
40-49	2363	11,48	1192	1171
50-59	2679	12,98	1244	1435
60-64	1148	5,52	544	604
65-74	2662	12,89	1152	1510
75-79	1033	5,00	370	663
80-84	452	2,18	175	277
85-89	110	0,53	53	57
90-94	52	0,26	23	29
Више од 95	6		2	4
непознато	175	0,84	84	91
УКУПНО	20.659	100	9882	10.777

* Републички завод за статистику одељења у Смедереву

Од укупног броја становника женска популација чини 52,17% док је мушких 47,83% што одражава и стање у Републици Србији где је учешће женске популације 51,37% а мушке 48,63%.

Највеће учешће у укупном броју када се посматрају распони од 10 година како статистика бележи има популација од 50-59 година, којих у 2002.години има 2.679. Према процени Републичког завода за статистику, одељења у Смедереву, општина Велико Градиште у 2007. години има 20.089 становника што је 570 становника мање него 2002. године.

Табела 6. Величина општине у 2002.години

Велико Градиште	површина км2	становништво са сталним боравком на терит.општине	становништво на привременом раду у иностранству	број запослених
	344	20.659	5.658	2.680

* Републички завод за статистику Смедерево

2.2 Социо - економске карактеристике

Степен развијености према одређеним показатељима по подацима републичког завода за статистику Смедерево за општину Велико Градиште

Табела 7. Степен развијености општине

народни доходак по становнику 2005	ниво нар. доходка (РС=100) 2005	број запослених 2007	број незапослених 2007	бр. телефонских преплатника 2005
94.549,7	76,6	2680	1176	5.645

* Републички завод за статистику Смедерево

Табела 8. Просечне зараде по запосленом

Велико Градиште 2007. година	просечна зарада	просечна зарада без пореза и доприноса
	25.301,00	18.113,00

* Републички завод за статистику Смедерево

Табела 9. Просечне пензије у општини у 2007. години

просечна пензија	породична	инвалидска	старосна
11.514,22	8.226,61	11.679,61	13.751,48

* Републички завод за статистику Смедерево

До 7.587,59 динара пензију прима 301 пензионер, њих 168 прима пензије од 7.658-9.189 динара. Преко 18.000 динара пензију прима 189 пензионера.

Од 26 насеља на територији општине сва су, осим Великог Градишта које је административно седиште, насеља сеоског типа.

Више од половине домаћинстава живи од пољопривреде. У великом броју домаћинстава један или више чланова радно је ангажовано у иностранству, што у великој мери утиче на стандард становништва. Релативно је велики број домаћинстава претежно старачких и неспособних за рад који представљају социјално и материјално незбринута лица.

2.3. Подаци о социјалној заштити на нивоу општине

Циљне групе ПРСП (Стратегија за смањење сиромаштва)

Табела 9. Кретање укупног броја корисника по старосним групама

Старосна група	2006.	2007.
Деца и омладина	852	962
Одрасла лица	796	893
Остарела лица	183	248
УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА	1831	2103

* Извештај Центара за социјални рад општине Велико Градиште

Табела 10. Кретање укупног броја деце и омладине по основним категоријама

Деца и омладина	2006.	2007.
Без родитељског старања	29	35
Социо-материјално угрожена	92	95
Из породица са порем.пород.односима	240	287
Ометена у развоју	65	72
Са поремећајем у понашању	374	405
Остала деца и омладина	52	68
УКУПАН БРОЈ	852	962

* Извештај Центра за социјални рад општине Велико Градиште

Табела 11. Однос између старих («пренетих») и нових корисника у групацији деце и омладине.

Деца и омладина	Пренети из 2006.г.	Реактивирани и новоевидентирани у 2007.г.	Укупан број у 2007. години	Стављени у пасиву (у току 2007.г.)
Без родитељског старања	29	6	35	2
Социо-материјално угрожена	92	3	95	36
Из породица са пор. пород.односима	240	47	287	82
Ометена у развоју	65	5	70	18
Са поремећајем у понашању	374	31	405	68
Остала	52	68	120	19
УКУПАН БРОЈ	852	160	962	225

* Извештај Центара за социјални рад општине Велико Градиште

Табела 12. Кретање укупног броја одраслих лица по основним категоријама

Одрасла лица	2006.	2007.
Са поремећајем у понашању	8	9
Матер. необезбеђена и незбринута	159	182
Са поремећеним породичним односима	255	294
Психофизички ометена	121	136
Остала	253	272
УКУПАН БРОЈ	796	893

* Извештај Центара за социјални рад општине Велико Градиште

Табела 13. Однос између старих («пренетих») и нових корисника у групацији одраслих лица

Одрасла лица	Пренети из 2006.г.	Реактивирани и ново-евидентирани у 2007.г.	Укупан број у 2007. години	Стављени у пасиву (у току 2007.г.)
Са поремећајем у понашању	8	1	9	2
Матер. необезбедјена и незбринута	159	23	182	42
Са порем. породич. односима	255	39	294	68
Психо-физички ометена	121	15	136	31
Остала	253	19	272	63
УКУПАН БРОЈ	796	97	893	204

* Извештај Центра за социјални рад општине Велико Градиште

Табела 14. Кретање укупног броја остарелих лица по основним категоријама

Остарела лица	2006.	2007.
Без породичног старања	30	35
Без средстава за живот	43	56
Теже хронично оболела и инвалидна	85	125
Остала	25	32
УКУПАН БРОЈ	183	248

* Извештај Центара за социјални рад општине Велико Градиште

Табела 15. Однос између старих («пренетих») и нових корисника у групацији остарелих лица

Остарела лица	Пренети из 2006.г.	Реактивирани и новоевидентирани у 2007.г.	Укупан број у 2007. години	Стављени у пасиву (у току 2007.г.)
Без породичног старања	30	5	35	8
Без средстава за живот	43	13	56	13
Теже хронично оболела и инвалидна	85	40	125	38
Остала	25	7	32	12
УКУПАН БРОЈ	183	65	248	71

* Извештај Центара за социјални рад општине Велико Градиште

Из републичког буџета се финансирају следећа права која су регулисана Законом о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана: смештај у установу социјалне заштите или у другу породицу, додатак за помоћ и негу, увећани додатак за помоћ и негу, материјално обезбеђење, оспособљавање за рад (рехабилитација) и услуге социјалног рада.

Табела 16. Број корисника смештених у установе социјалне заштите

Старосна група	2006.	2007.
Деца и омладина	4	4
Одрасла лица	15	13
Остарела лица	5	6
УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА	24	23

* Извештај Центара за социјални рад општине Велико Градиште

- Према извештају Центра за социјални рад са територије општине Велико Градиште нема ни једног корисника смештеног у другу породицу

- Укупан број деце и омладине на смештају у хранитељској породици (без обзира на категорију)

број деце у 2006. _____ 1 _____

број деце у 2007. _____ 4 _____

Табела 17. Број корисника додатка за помоћ и негу

Старосна група	2006.	2007.
Деца и омладина	8	10
Одрасла лица	15	17
Остарела лица	18	21
УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА	41	48

* Извештај Центра за социјални рад општине Велико Градиште

Табела 18. Број корисника увећаног додатка за помоћ и негу

Старосна група	2006.	2007.
Деца и омладина	2	5
Одрасла лица	5	6
Остарела лица	6	4
УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА	13	15

* Извештај Центра за социјални рад општине Велико Градиште

Табела 19. Број лица која чекају налаз надлежне инвалидске комисије

Дужина чекања	Број лица
До 3 месеца	14
3 - 6 месеци	20
6 - 9 месеци	9
Преко 9 месеци	10
УКУПНО	53

* Извештај Центра за социјални рад општине Велико Градиште

Табела 20. Број породица са оствареним правом на материјално обезбеђење

Број породица	2006.	2007.
Јануар	34	35
Фебруар	35	37
Март	36	39
Април	36	39
Мај	30	32
Јуни	29	30
Јули	26	28
Август	25	27
Септембар	24	26
Октобар	26	27
Новембар	30	33
Децембар	35	33

* Извештај Центара за социјални рад општине Велико Градиште

Стари: На основу искустава Центра за социјални рад најугроженија група су старе особе без породице, регистровано је 190 корисника, који немају здравствену и социјалну заштиту, или је она недовољна. Смештено је 15 особа у дом за старе.

Сиромашни: Према евиденцији Центра у 2007 години - једнократну помоћ је у овом периоду примило: у намирницама 87 корисника, лековима 74 корисника, новцу 69 корисника, за погребне услуге 7 корисника, за грађевински материјал 2 корисника.

Роми: Друга категорија су Роми. Роми имају најлошију образовну структуру, што је један од разлога ниске упослености и лошег социјално-материјалног положаја. Не постоји ни потпуна евиденција о броју припадника Ромске популације, јер сви не пријављују рођење деце у матичну општинску службу. Деца се тешко прилагођавају наставном процесу у школи, па према подацима удружења „Ром“ међу њиховим члановима има само двоје који имају завршену основну школу. Према договору Центра за социјални рад, локалне самоуправе и јавних служби локалне самоуправе улажу се напори да се упосли што више Рома. Потребно је њихово оспособљавање за рад, како би могли да раде квалификованије послове, када се за то буде указала потреба. С обзиром да је Велико Градиште велико градилиште и да ће због развоја туризма као примарне привредне гране бити и потребе за упошљавањем значајног броја људи очекивања су реална.

Избегла лица: Број избеглих лица на територији општине је 160. На територији општине нема колективних центара.

Жртве насиља: Извршеном анализом пријављених случајева насиља на релацијама извршилац-оштећени, видљиво је да већина регистрованих случајева отпада на партнере (брачне и ванбрачне везе), затим на родитеље и децу, што опет, јасно профилише партнера из сфере социјалне заштите.

Табела 21. Структура кривичних дела са елементима насиља евидентираних у периоду од 2003. до 2007. године са упоредним прегледом:

Ч л а н	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	Укупно
113 КЗ Убиство	-	1	1	-	1	3
113/30 КЗ Убиство у покушају	-	-	1	-	1	2
121 КЗ Тешка телесна повреда	4	3	4	2	9	22
122 КЗ Лака телесна повреда	-	3	2	15	17	37
124 КЗ Угрожавање опасним оруђем	2	3	5	9	6	25
132 КЗ Противправно лишење слободе	-	-	1	-	-	1
138 КЗ Угрожавање сигурности	-	1	-	1	-	2
178 КЗ Силовање	-	1	1	-	-	2
179 КЗ Обљуба над немоћним лицем	1	-	-	-	-	1
180 КЗ Обљуба са дететом	-	-	-	1	-	1
194 КЗ Насилје у породици	-	3	7	24	24	58
206 КЗ Разбојништво	1	-	-	1	2	4
206/30 КЗ Разбојништво у покушају	-	1	-	-	-	1
169 КЗ РС Тешки сл. разб. крађе и разбојништва	1	-	-	-	-	1
344 КЗ Насилничко понашање	1	2	6	-	12	21
20 Закон о спреч. нас. и недол. понаш. на спор. прир.	-	-	1	-	-	1
УКУПНО	10	18	29	53	72	182

*Статистика Полицијске станице – Полицијске испоставе Велико Градиште

На основу табеларног приказа евидентно је да из године у годину долази до повећања броја кривичних дела са елементима насиља. Поготово је изражено увећање кривичних дела **НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ**, са стагнацијом у задње две године. Такађе је битно напоменути да је дошло и до увећања кривичних дела Насилничког понашања као и кривичног дела са лаком и тешком телесном повредом.

Циљ би требао да буде, између осталог, успостављање ефикасније мреже за заштиту од насиља и јачање улоге и одговорности локалне заједнице у спречавању и заштити од насиља.

2.4 Издавања из буџета за финансирање социјалне заштите

-Остварени приходи и расходи средстава из општине за период од 01.01.2007. до 31.12.2007.године

ОПИС	ПРИХОД
приход од општине В.Градиште	2.172.788,56
	РАСХОД
платни промет	6.419,80
услуге чишћења просторија	64.528,38
услуга доставе поште	3.440,00
дневнице за службена путовања	79.330,00
котизација за семинаре	5.800,00
услуге судског вештачења	31.500,00
чланарина фонду солидарности	10.000,00
трошкови поправке аута	19.935,00
утрошен бензин	68.079,86
помоћ породици и деци	1.374.962,52
трошкови сахрана	135.500,00
једнократна помоћ	279.293,00
административна опрема	94.000,00
СВЕГА РАСХОДИ	2.172.788,56

*Извештај Центра за социјални рад

- Увид у извршење буџета од 31.12.2006.године

- Центар за социјални рад	1.409.000,00
- Општинска организација „ Црвени крст“	15.000,00
- СУБНОР	20.000,00
- Савез глувих Пожаревац	20.000,00
- Удружење дистрофичара Смедерево	30.000,00
- Савез слепих Пожаревац	10.000,00
- Инвалиди рада	16.000,00
- новчана помоћ појединцу	50.000,00
- Удружење грађана Рома	10.000,00

- Средства за незапослена лица	114.288,00
- новчана помоћ појединцу	10.000,00
- новчана помоћ појединцу	5.000,00
- помоћ за експлозију у Параћину	50.000,00
- <u>Дечији хуманитарни фонд</u>	<u>10.000,00</u>
УКУПНО	1.769.288,00

Председник општине је дана 25.01.2006. године донео Правилник о ближим условима и начину остваривања права на финансијску подршку породици са децом, бр. 560 - 9 / 2006-01-2, на основу кога се из општинског буџета издвајају средстав за помоћ породицама са малом децом тако да се за свако прво и друго дете издваја по 5.000,00 динара, за треће и свако наредно по 10.000 динара, рођеном, почев од 01.01.2006. године.

- у 2006.години	
- 103 корисника по 5.000,00	515.000,00
- 17 корисника по 10.000,00	170.000,00
- у 2007.години	
- 87 корисника по 5.000,00	435.000,00
- 17 корисника по 10.000,00	170.000,00

2.5. SWOT анализа

SWOT анализа

УНУТРАШЊЕ ОКРУЖЕЊЕ	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> -кадрови/стручност -мотивација -доступност информацијама -дугогодишње искуство -сарадња међу институцијама -солидарност -тимски рад -покретање иницијативе -жеља за променом -одазив свих институција -присуство представника локалних власти	<ul style="list-style-type: none"> -непостојање константне мотивисаности -неразвијене волонтерске услуге на локалу -страх од промена -страх од неуспеха -неискуство у развијању нових услуга -непознавање законских регулатива
МОГУЋНОСТИ/ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> -подршка Министарства -ангажовање приватних предузећа (приватног сектора) -велики број људи у иностранству -позитивна искуства са прекограничним општинама ЕУ -размена искуства са другим општинама -подршка општине -други донатори	<ul style="list-style-type: none"> -отпор средине -недостатак средстава -нестабилна политичка ситуација -стереотипи у односу на маргинализоване и рањиве групе
СПОЉАШЊЕ ОКРУЖЕЊЕ	

2.6 Стратешки приоритети

Општински одбор за социјалну политику општине Велико Градиште идентификовао је проблеме и одредио стратешке приоритете према угрожености. У стратешком плану дефинисани су и разрађени следећи приоритети:

1. Развој локалних услуга за стара лица
2. Јачање капацитета заједнице за квалитетан раст и развој деце
3. Подршка маргинализованим и рањивим друштвеним групама

2.6.1 Развој локалних услуга за стара лица

Опис проблема

У националној стратегији о старењу наводи се да је сиромаштво распрострањеније међу старима, а услови становања и структура потрошње лошија него у осталој популацији. Самим тим старије особе спадају у ризичнију категорију становништва. Уз то свако друго старије лице живи у старачком домаћинству. Појава одбацивања традиционалних образаца понашања и усвајањем нових вредности не ретко се афирмише индивидуализам, борба за престижом и стицање материјалног богатства. То је један од разлога смањења вишегенерацијских домаћинстава, што је некад било карактеристично, нарочито у сеоским (пољопривредним) домаћинствима. Тако се и губи породична солидарност, која је старијим особама уливала поштовање и збрињавање када оболе или постану немоћни. Уз све то нагли пад животног стандарда 90-тих година највише погађа пензионере, а процес транзиције показује своје негативне појаве нарочито међу овом популацијом

Према попису из 2002. на територији општине Велико Градиште било је 20659 становника, а од тога 4315 старијих особа (преко 65г.), што је за 3% више од републичког просека. На територији наше општине има 1436 пензионера и то 582 старосних, 436 породичних и 418 инвалидских. Просечна пензија је 11.514,22. До 7.584,59 прима 301 пензионер, а примања од 7.587,59 до 14842 остварује највећи део: 800 пензионера. Присутан је велики број старачких домаћинстава створених вишегенерацијском миграцијом становништва с овог подручја због рада у иностранству.

Према извештају о раду ЦСР за 2007г. уочава се тренд пораста ризичних категорија међу старим особама. Тако је у 2007г. било 35 старих без породичног старања, 56 без средстава за живот, 125 теже хроничних и инвалидних старијих лица. У установу соц. Заштите смештено је 6 старијих особа. 21 стара особа је корисник додатка за помоћ и негу, а 4 су корисници увећаног додатка за помоћ и негу.

А према подацима Патронажне службе Дома здравља постоје 60 старачких домаћинстава у којима је ова служба присутна

Уочена је потреба за пружањем услуга старијим особама, које су због свог здравственог стања у немогућности да се адекватно брину о себи, а које је породица напустила или се одселила, или из било ког разлога не може да брине о њима. Решења се налазе од случаја до случаја. Добросуседским односима (помоћ у набавци намирница и лекова) у старачким домаћинствима и ангажовањем особа којима се та услуга плаћа.

Социјална изолација због прекида родбинских и сродничких односа и неорганизоване друштвене бриге је присутна и код здравствено способног и виталнијег становништва. Додуше постоје два удружења пензионера, која се свако на свој начин брине о својим члановима (организовање путовања, повољнија набавка огрева и намирница, обилазак болесних).

Међутим оно што је карактеристично да не постоји стандардна организована заштита и помоћ, као ни организовани клуб за све категорије старих особа.

Један број корисника није у материјалној могућности да плаћа ову врсту услуга, а изван број корисника би могао да комплетно плати услуге, што сада и ради, али организовано стручно оспособљавање пружаоца услуга, улива поверење у квалитет истих. Зато је потребно промовисати ову врсту услуга и приближити је корисницима.

Циљеви

1. **Формирање организоване помоћи у кући старијим особама**, афирмисала би се ова врста услуге у природном окружењу. За старије особе није прихватљивија промена која мења значајно њихове навике и социјално окружење. Оваквим збрињавањем старије особе остају и даље интегрисане у своју локалну заједницу (рођаци, пријатељи, комшилук и удружења која задовољавају њихове потребе) што није случај када се старије особе смештају у геријатријске домове. То обично тешко психички подносе, осећају се одбаченим и да су на терету својој породици. Укључивањем службе кућне неге, околина почиње да мења однос према свом немоћном члану. Искуства говоре да се најпре враћа комшилук, па родбина и деца ако их имају. Повратак међу људе је за старе често важнија ствар од саме здравствене неге, па развијањем ове услуге осим помоћи немоћној старијој особи, враћамо поверење и наду овим људима. Уз то обезбеђиваће се помоћ у кући и особама које нису у могућности да плате овај вид услуге, тако да се овим видом заштите смањује сиромаштво, а корисницима који могу да плате услуге професионални и стручан однос улива сигурност и доприноси квалитету заштите.

Ангажовањем геронтодомаћица упошљава се одређен број жена које иначе тешко налазе посао(неквалификоване, преко 45 г. старости).

Задати циљ спроводиће се кроз следеће активности:

а) **ПРОМОВИСАЊЕ УСЛУГА**, што би имало за резултат упознавање и информисање јавног мњења о новом виду услуге, а мерљиви показатељ ове активности био би број организованих трибина, чланака у новинама, огласи на локалним радио и тв станицама, гостовање у емисијама истих.

б) **ОБЕЗБЕЂЕЊЕ И ОПРЕМА ПРОСТОРА** за рад службе, чиме би се обезбедио простор за организовање, развој и праћење рада службе, што би омогућило бољу координацију са постојећим институцијама и омогућило бољи приступ изворима података и обраду истих. Индикатор је склопљен уговор са закупцем одн. донатором.

ц) **ИСПИТИВАЊЕ ПОТРЕБА И ОДАБИР КОРИСНИКА**, довео би до резултата о броју корисника на основу чега би се образовали тимови одн. ангажовале геронтодомаћице.

д) **АНГАЖОВАЊЕМ СТРУЧНОГ КАДРА ЗА ОБУКУ ТИМОВА**-одн. Геронтодомаћица били би закључени уговори са заинтересованим стручњацима (лекар, психолог, соц. радник) о обуци тимова одн. геронтодомаћица.

е) **ЕДУКАЦИЈОМ И ОБУКОМ ТИМОВА-ГЕРОНТОДОМАЋИЦА** стручно би се оспособиле заинтересоване особе и ангажовале особе са националне службе за запожљавање, чији би број био индикатор.

ф) **ИЗРАДОМ ПЛАНОВА ЗАШТИТЕ КОРИСНИКА** вршила би се категоризација по врсти потреба и степена хитности и на основу формираног тима одн. ангажованих геронтодомаћица направио план заштите корисника, по коме би се радило.

г) **ПРАЋЕЊЕМ И ЕВАЛУАЦИЈОМ** би се практично вршила провера како и колико је успела реализација ПОМОЋ У КУЋИ. Показатељ успешности био би задовољство корисника проверено кроз анкету, интервјуе, како корисника тако и њихових породица.

2. **Формирање Клуба за старије особе** развијаће интеракцију међу њима самима, али и интеграцију кроз активно учешће у заједницу и развој међугенерациских односа. Старије особе обично су суочене са доста слободног

времена које није организовано на најбољи начин. Након завршетка активног радног периода треба сачувати осећај корисности и организоване активности и активирати снагу трећег доба. Учешћем локалне заједнице показала би се подршка старијим, али и улива поверење и радно активном становништву да спокојније иду у сусрет трећем добу. Осим старијих који живе у граду, имамо још већи број старих људи на селу. Они су често врло радно активни и после 65г. Проблеми са којима се сусрећу старије особе везане су пре свега за здравствену заштиту, па је потребна здравствена едукација и развој превентивних активности у циљу квалитетнијег живота.

Из области здравства потребно је медицинско саветовалиште, које би вршило промоцију здравих стилова живота, здраве исхране. Ако је могуће организовати једном- два пута месечно контролу крвног притиска и шећера у крви. С времена на време организовати сусрете са лекарима опште праксе и специјалистима.

Друштвене потребе би се задовољавале кроз организовање секција . У клубу би се читала дневна и недељна штампа, играле друштвене игре, организовали тематски скупови, пружали правни савети. Сарадња са околином би се успостављала кроз дружење и сарадњу са другим клубовима за старе, организовање излета и екскурзија, организовање унутарвршњачког волонтерског центра, организовање дејче социјалне мреже за подршку и помоћ старима, организовање изложбе ручних радова и хобија.

Формирање КЛУБА ЗА СТАРИЈЕ СУГРАЂАНЕ спроводиће се кроз следеће активности:

а)- ПРОМОВИСАЊЕ УСЛУГА, што би имало за циљ информисање јавности и заинтересованих корисника, путем огласа и емисија на локалним радио и тв станицама, јавних трибина . Овим пројектом конкурисали би смо код медија за медијску донацију, а код локалних предузетника за трошкове штампања.

б)-АДАПТАЦИЈА И ОПРЕМАЊЕ ПРОСТОРА, што би имало за очекивани резултат уговор о закупу одн. уступању просторија за опремање клуба. Удружења пензионера располажу са две просторије за ову намену. Финансирање адаптације и опреме обезбедило би се конкурисањем пројекта из буџета локалне самоуправе, одн. домаћих и страних донатора.

ц)-ПРИЈАВЉИВАЊЕМ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ ЧЛАНОВА имаће за резултат увид о постојању интересовања и потреба за рад клуба, на основу броја пријављених корисника и њиховог интересовања за поједине области, што би се спровело анкетирањем одн. интервјуом. До ове активности доћи ће се ангажовањем војника на цивилном служењу војног рока и обезбеђивањем донација од локалних предузетника.

д)- ИЗРАДОМ ПЛАНА АКТИВНОСТИ формирале би се секције на основу исказаних потреба и број секција би био индикатор. Обезбедиће се средства од донатора одн. волонтерским радом заинтересованих чланова општинског одбора и војника на цивилном служењу војног рока, а и међу самим корисницима.

е)-АНГАЖОВАЊЕМ ПРОФЕСИОНАЛЦА ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ РАДА КЛУБА обезбедило би се у старту квалитетно и стручно подстицање креативности старијих, што би се проверило анкетирањем задовољства корисника. Средства за надокнаду обезбедила би се конкурисањем пројекта приликом израде буџета локалне самоуправе, од домаћих или страних донатора.

ф)-ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА показала би како је заживео рад клуба, Чланови клуба би плаћали чланарину. Организовањем продајних изложби део средстава би био усмерен на рад клуба.

2.6.2 Јачање капацитета заједнице за квалитетан раст и развој деце

Опис проблема

Општина Велико Градиште иако располаже туристичким потенцијалом, богатом културном традицијом, образовним и установама културе, спада у ред средње развијених приграничних општина у источном делу Србије, те отуда, као у већини општина у Србији, има проблем образовања и васпитања деце ромске популације и васпитно запуштене деце. Уочено је да они у општини, без обзира на напоре који се чине од стране Основне школе „Иво Лола Рибар“ Велико Градиште, Полицијске станице, Ромских удружења грађана и Центра за социјални рад Велико Градиште имају маргиналну позицију у друштву, најчешће због њиховог ниског образовања, социокултурног нивоа и високог степена наталитета. Недовољан је обухват деце, како у вртићу, тако и у образовном систему које покрива основно образовање, а најмањи на нивоу средњег и високог образовања. Обзиром да нису довољно укључени у образовни систем, постоји и проблем даљег запошљавања и збрињавања поменуте популације. У том контексту је и сама појава сиромаштва коју родитељи свде на задовољење основних егзистенцијалних потреба, а деца и млади су углавном препуштени улици, где наравно не постоји довољна осетљивост на могућност организовања њиховог слободног времена. Деца се онда укључују у групе вршњака или старијих где су утицаји различити, позитивне и некад изазовнији, негативни.

Малолетничка делинквенција представља све већи проблем у општини Велико Градиште. У односу на то како кривично правни систем наше земље класификује малолетне извршиоце кривичних дела и прекршаја, на територији општине Велико Градиште, према подацима Полицијске станице за период 2004 – 2007. година бележи се пораст броја извршиоца кривичних дела, као и разноврсност у структури извршеног дела. Извршиоци кривичних дела углавном потичу из ромских, материјално лоше ситуираних породица, дефицијетних породица или из породица чији су старији чланови такође били извршиоци кривичних дела.

- Број извршиоца кривичних дела:

Година	2004.	2005.	2006.	2007.
9-14	1	4	5	4
14-16	1	1	3	3
16-18	3	7	-	1
Кршење јавног реда и мира	14	14	12	33

Када је у питању структура извршеног дела у 2004. години постоје тешке крађе, 2005. године – крађе, тешке крађе, лака телесна оштећења, 2006. године крађе, тешке крађе и неовлашћено држање и стављање у промет опојних дрога, док 2007. година бележи тешке крађе, разбојништва и кривично дело неовлашћеног држања и стављања у промет опојних дрога.

На територији општине Велико Градиште постоје неколико удружења која се баве проблемима Рома и уопште маргинализованим групама. Та удружења веома често истичу проблеме који се односе на повреде њихових људских права, јер немају приступ основним услугама, што покреће и питање дискриминације. Због

честих миграција припадника наведених група не могу се прикупити поуздани подаци о реалним потребама и броју самих лица ,па је зато тешко покренути конкретне иницијативе и информисати евентуалне кориснике .

Значај покретања иницијатива у оквиру овог стратешког приоритета је и у томе што инсистира на развоју свести за проблеме са којима се суочавају деца са сметњама у развоју, деца ромских породица и уопште маргинализованих породица . Принципи које треба вредновати јесу партиципација и тимски рад , поштовање и промоција једнаких могућности за све , као и укљученост и активност грађана у складу са индивидуалним могућностима и афинитетима.

Циљ

Полазећи од дефинисања приоритета постављени су циљеви који се управо односе на побољшање и унапређење самих услуга за заштиту деце у односу на постојеће . Приоритет је најадекватније остварити кроз следећи циљ :

1. *Формирање Клуба „Дечја радост“ ради квалитетније организованог слободног време деце*

Циљ иницијатива огледа се у активностима које би требало да спрече бројне негативне појаве код деце: прерано напуштање школе, просјачење, делинквенцију, нагонско понашање, рано ступање у брак, прерано формирање породице у социјално непримереним условима, као и потпуно маргинализовање личности. Основни задатак је такође и формирање базе података маргинализованих и рањивих група .

Стављањем ове деце у позицију да покажу шта могу , допринело би јачању свести и одговорности локалне заједнице за судбину ове деце , њихово даље школовање и оспособљавање за оне радне задатке који би могли да им пруже будућу егзистенцију и одговарајући статус у друштву .

Реализацијом активности би се повећао и степен информисаности у широј локалној заједници и отворила би се могућност ангажовања свих заинтересованих, почев од ученика, учитеља, наставника, родитеља до представника локалне заједнице у решавање проблема у школи и ван ње а у контексту превазилажења проблематичних тј. девијатних појава .

За планиране активности, предвиђене су следеће активности , као и резултати и индикатори оставривања тих резултата:

- **Испитивање и сагледавање потреба деце и родитеља** – као резултат ове активности очекује се постојање потребе за постојањем просторије у којој би се квалитетније , осмишљеније проводило слободно време деце , где би они уствари управо и задовољили своја интересовања у складу са способностима *Индикатор* ове активности је резултат обраде упитника који испитује и утврђује жеље , потребе и интересовања деце и родитеља у вези са тим.
- **Обезбеђивање простора** – као резултат ове активности очекује се обезбеђен адекватан простор који ће бити управо у складу са потребама које су произашле из предходно наведених потреба самих корисника Клуба , показатељ остварености резултата је обезбеђивање адекватног простора за рад у коме ће се обављати активности тј.уговор о коришћењу тог квалитетног простора и фотографије истог.
- **Уређење простора** – очекивани резултат је адекватан простор за рад и спровођење активности у оквиру Клуба а индикатори су фотографије просторије пре , затим у току радова и на крају завршених радова .

- **Опремање простора** – од ове активности очекује се квалитетно опремљен простор за формирање и рад Клуба , а показатељи су набављена потребна опрема и намештај за функционисање рада Клуба.
- **Израда плана и програма и избор области и тема за реализовање садржаја** – Написани план и програм и утврђене , изабране области и теме за реализацију садржаја је оно чиме се очекује да ће бити управо задовољене потребе и интересовања деце , док би посећеност Клуба и утисци деце а тиме и примена самог плана говорила о самој мотивисаности тј. биле адекватан индикатор о успешности ове активности.
- **Промотивне активности** – овом активношћу укључујемо све доступне медије да прате рад Клуба и управо на тај начин очекујемо да ће јавност бити информисана о нашем циљу и начином реализације истог. Промотивне активности планиране су током свих дванаест месеци. Као показатељ служи нам број реклама и присуство већег броја медија у циљу констатног праћења, бележења и информисаности шире локалне заједнице о активностима Клуба .
- **Избор сарадника ангажованих у раду са децом** - предвиђени резултат спровођења ових активности су ангажовани стручни радници у раду са децом а индикатор је број стручних сарадника као и број волонтера који се повремено ангажују.
- **Отварање Клуба** – очекивани резултат је посећеност Клуба, број и разноврсност реализованих активности у истом а мерило је број деце која посећују клуб у току месеца , са претпоставком тенденције пораста , утисци родитеља и деце преузети из књиге утисака и фотографије са активности .
- **Интересовање донатора** - очекивани резултат је конкурисање и добијање средстава на разним конкурсима где су ова група деце циљна група - заинтересованост донатора , долазак у Клуб – произашло из промотивних активности – индикатори су потписани уговори о сарадњи са донаторима .

Уколико би се активности реализовале, скренула би се пажња на маргинализацију проблема групе већ маргинализоване деце која је препуштена само и искључиво њиховим васпитачима. Непостојање адекватних услова за њихово оспособљавање за будући рад и укључивање у живот, како је то у свим европским земљама решено, отежава ионако њихову несигурну и тешку будућност. Преузимање веће одговорности локалне заједнице за задовољење социјалних потреба деце којима је потребна подршка је основа за одрживост ових иницијатива из средстава локалне заједнице . Коришћење стручног кадра кроз ангажовање и лично учешће корисника у циљу савладавања отпора и баријера према деци са посебним потребама и промовисањем права.

Унапређењем услуга за заштиту деце се решавају бројни проблеми у васпитно-образовном смислу, што ипак представља процес и потребно је време и стручност да се размотре сви услови и могућности .Потребно је континуирано осмишљавати коришћење слободног времена у корисном смислу пре свега деци , те се тако не отвара могућност да су деца препуштена улици и себи и у том смислу и разним опасностима и ризицима који у друштвеној околини вребају . Да би се постигли ваљани резултати нужна је промена ставова и рада у школи и шире средине с циљем да се узму у обзир потребе све деце, да се упознају њихове различитости и да се оне усмеравају у правом смеру. Уколико постоји воља, иницијатива и доследност постоји и велика вероватноћа де ће до позитивних промена ипак доћи.

2.6.3 Подршка маргинализованим и рањивим друштвеним групама

Проблем:

У општини Велико Градиште не постоје ванинституционални програми социјалне заштите рањивих маргинализованих група, посебно жена и Рома. Не постоје едукативни програми, који би помогли појединцу да постане независтан од социјалних давања. Незаинтересованост средине, предрасуде и страх од промена веома су заступљени међу становништвом.

Услуге које организује невладин сектор (услуге које пружају физичка лица и правна лица чији оснивач није држава, затим невладине, социо- хуманитарне организације, удружења) у социјалној заштити нису довољно развијене и искоришћене. Систем јавних социјално-заштитних институција и услуга је централизован, бирократизован, нееластичан, патерналистички и недовољно економичан и ефикасан.

Жене

По попису из 2002.године на територији општине Велико Градиште пописано је укупно 20.659 становника (подаци Републичког завода за статистику). Од укупног броја становника женска популација чини 52,17% док је мушких 47,83% што одражава и стање у Републици Србији где је учешће женске популације 51,37% а мушке 48,63%.

Општина Велико Градиште, некад седиште јаке текстилне, кожне индустрије и трикотаже, које је некада запошљавало око 800 радника, углавном жена, данас има преко 1000 незапосених и тај број стално расте.

Незапослених у општини Велико Градиште у фебруару месецу 2008. према подацима Националне службе за запошљавање, укупно је 1180, од чега 600 жена. То, по степенима, изгледа овако: I укупно 449, 226 жена, II степена од 95, 46 је жена, III 95, 46 жена, IV степена 258, 118 жена, V од 4, ни једна жена, VI, од 58, 27 је жена, VII степена, од 24, 14 је жена.

Као што се из наведеног прегледа види у укупном броју незапослених учешће жена је 51,02%, а учешће незапослених са првим степеном је 39,23% што не даје велики оптимизам у брзом запошљавању ових незапослених.

Највећи ризик сиромаштва јавља се код старих жена на селу, самохраних мајки, домаћица, Ромкиња, избеглица, необразованих и незапослених жена, болесних и жена са инвалидитетом, жена жртва насиља.

На државном нивоу, већа неписменост је код женског становништва, а у току посматраног периода разлика по полу се повећала у корист мушке популације. У 2002. години удео неписмених жена је 5,7%, а мушкараца 1,1%. Процент младе популације (20-24 године) који имају најмање средњу школску спрему у Републици Србији (2002. година) износи 81,4%. Посматрано по полу, проценат популације младих женског пола које имају минимум средњу школску спрему у Републици Србији је за 2% веће од истог показатеља за омладину мушког пола (80,6%).

Два су округа који не достижу ни 80% републичког нивоа - Пчињски (63,9%) и Браничевски округ (62,5%).

Роми

У Великом Градишту постоји, у улици Албанских споменица, Ромско насеље са 93 породице, око 400 становника од којих је 100 деце. Услови становања су веома

лоши, читаве породице живе у једној или две собе, просек чланова домаћинства је око пет, без канализације, понегде воде, а у девет кућа нема ни струје.

Да би се побољшали услови становања у овом насељу потребна је широка акција читаве заједнице, јер се проблем тешко може решити само напорима општине.

На нивоу државе, 66,8% Рома који живе у ромским насељима је сиромашно, а 11% екстремно; стопа запослености код Рома је 2 пута већа него у укупној популацији; међу запосленима 90% је полуквалификована или неквалификована радна снага; 60% Рома старијих од 15 год. је без основне школе или са незавршеном ОШ, што је 3,5 пута веће него у укупној популацији; 2/3 живи у потпуно нехигијенским и санитарно неусловним насељима и условима крајње беде; стопа морталитета је виша него у укупној популацији, опште су присутни здравствени ризици, а неинформисаност у погледу социјалних права је велика.

У општини Велико Градиште живи 1000 становника ромске националности, док је у самом граду њих 600. 70% овог становништва живи овде, док је 30% на раду у иностранству.

Проблеми са којима се ово становништво суочава су:

- **Лоша исхрана и хигијена** – нема довољно знања и уобичајене су лоше навике, нема канализације, септичких јама, а у неким насељима као што је нпр. у селу Бискупљу, нема ни питке воде.

- **Незапосленост** – енормно мали број факултетски образованих Рома (1. лекар, 1 судија, 1 економиста); у традицији ромске популације је налажење алтернативних начина зарађивања, а не тражење радног места преко бироа. Тренутно 10 неквалификованих радника ради у комуналном предузећу, 4 чувара на фарми, 2 чистачице у школама, док је 45 неквалификованих радника ангажовано на пословима чишћења града у оквиру тромесечног пројекта Националне службе за запошљавање „Јавни радови“, који истиче у марту месецу.

- **Необразованост** – У оквиру ОШ „Иво Лола Рибар“ 37 ученика ромске националности похађа редовну наставу, 20 ученика специјалног одељења ове школе, а чак око 20 младих узраста до 15 год. не похађа школу услед застарелих обичаја, али и немаштине.

- **Није извршена легализација ромских насеља** – У Великом Градишту постоји, у улици Албанских споменица, Ромско насеље са 93 породице, око 400 становника од којих је 100 деце. Услови становања су веома лоши, читаве породице живе у једној или две собе, просек чланова домаћинства је око пет, без канализације, понегде воде, а у девет кућа нема ни струје.

Циљ:

Отварање Едукативног центра за рањиве маргинализоване групе становника, посебно жене и Роме, ради њиховог осопособљавања за запошљавање и самосталан живот и рад, независан од социјалних давања.

3.0.

Отварање **Едукативног центра** за рањиве маргинализоване групе становника, посебно жене и Роме, ради њиховог осопособљавања за запошљавање и самосталан живот и рад, независан од социјалних давања. Отварањем Едукативног центра обогаћује се понуда неформалних облика образовања који су усклађени са потребама тржишта рада, локалне средине и жељама маргинализованих група. Отварањем

едукативног центра доприноси се унапређивању система информисања маргинализованих група о уредбама, програмима и пројектима министарстава, органа локалне самоуправе и увећавају компетенције маргинализованих група ради лакшег запошљавања или samozapošljavanja, док с друге стране повећава могућности за квалитетно провођење слободног времена, чиме се постиже да чланови маргинализоване групе буду склоњени са улица и избегну утицаје лоших стилова живота.

Сарадња постојећих институција и удружења успоставља се са циљем унапређења подршке маргинализованим и рањивим групама кроз испитивање потреба одређених категорија маргинализованих и рањивих група и унапређење постојећих сервиса и развијањем нових модела алтернативне подршке ради задовољења утврђених потреба.

Неопходне су системске промене у социјалној заштити, у смеру развоја модела интегралне социјалне заштите на локалном нивоу. Заједнички концепт обухвата сарадњу Центра за социјални рад и Националне службе за запошљавање са „Асоцијацијом грађана Велико Градиште (АГВГ)“, у коме активно ради Клуб жена, са „Удружењем грађана Ром“ I „Уметничко занатском задругом Рукотворине & Сувенири Јефимија“ (УЗЗ Јефимија), која у оквиру „Етно мреже“ активно ради на запошљавању жена, уз укључивање других удружења са нивоа општине и округа која се баве овом категоријом становништва. Обзиром да главну привредну грану представља туризам, општина се креће у правцу проширења туристичке понуде и сезоне која траје током целе године. Део ових напора представља и повећање тржишта сувенира у оквиру кога своје место могу наћи и маргинализоване групе.

Радам Едукативног центра подстицала би се информатичка писменост, добијале информације о правима, могућностима и перспективама у локалној средини, као и на националном нивоу и едукација маргинализованих група из области неговања културне баштине кроз организовање течајева израде рукотворина и сувенира традиционалним српским техникама ткања, керамике и златовеза, у споју са савременим тежњама за запошљавањем, маркетингом, дизајном, брендирањем производа, могућностима удруживања и задовољењем потреба тржишта, кроз организовање семинара-радионица на поменуте теме. Указивањем на могућности развоја креативне економије Србија се, кроз ангажовање маргинализованих група, приближава Еропи и свету у коме је готово трећина укупно свих примања остварена на овај начин.

Маргинализованим групама, посебно женама и Ромима, нуди се могућност да развију своје способности, као и своје таленте, и вештине. Општина В. Градиште, која је све своје потенцијале усмерила ка развоју туризма, активно стимулише запошљавање и samozapošljavanje кроз обезбеђивање простора за израду и продају сувенира, као и кроз откуп сувенира за потребе репрезентације. Водећи фактор развоја креативне економије у општини „Уметничко занатска задруга Рукотворине & Сувенири Јефимија (УЗЗ Јефимија)“ такође пласира производе домаће радиности српским музејима.

Активности:

3.1.

Формирање **Едукативног тима** за рањиве маргинализоване групе становника, посебно жене и Роме, састављеног од представника постојећих локалних НВО које се баве овом проблематиком „Асоцијације грађана Велико Градиште (АГВГ)“, „Удружења грађана Ром“, као и „Уметничко занатске задруге Рукотворине & Сувенири Јефимија“, професора, предавача, консултаната, стручњака за тражене области едукација, а уз подршку општине, ЦЗСР и националне службе за запошљавање.

Нагласак код формирања овог тима је на децентрализацији пружања социјалних услуга, као и на стварању инклузивног друштва у чијем процесу је неопходно учешће грађана.

3.2.

Пројектовање буџета и налажење средстава за рад **Едукативног центра** за унапређење социјалних услуга за рањиве маргинализоване групе становника, посебно жене и Роме.

3.3.

Отварање **Едукативног центра** за унапређење социјалних услуга за рањиве маргинализоване групе становника, посебно жене и Роме, у Центру за развој општине Велико Градиште, као седишту НВО АГВГ, „Удружења грађана Ром“ и УЗЗ „Јефимија“.

На тај начин се развијају разноврсне услуге у оквиру јавног, невладиног и приватног сектора. Кориснику се благовремено пружа могућност коришћења одговарајуће услуге, у континуитету и потребном трајању.

Обезбеђује се учешће корисника у доношењу одлука о начину задовољавања његових потреба и одговорност за избор и коришћење сопствених потенцијала. Омогућено је пружање подршке кориснику за активирање потенцијала за самостално задовољавање потреба, продуктиван живот у заједници и предупређивање зависности од социјалних служби.

Отварање Едукативног центра у Центру за развој треба да допринесе унапређењу заштите најсиромашнијих грађана, путем адекватнијег одређивања и обезбеђивања егзистенцијалног минимума,

Смањење броја сиромашних, активирање њихових радних потенцијала, потпунији, ефикаснији и економичнији обухват програмима и услугама, у најбољем је интересу корисника.

3.4.

Испитивање потреба маргинализованих група кроз анкете, округле столове, трибине, отворене састанке грађана, фокус групе и сл.

3.5.

Организовање курсева, семинара, едукација у циљу бржег информисања и запошљавања маргинализованих група

3.6.

Информисање грађана у канцеларији за рад са рањивим групама, путем штампаног материјала и електронским путем.

3.7.

Медијска промоција

3. Акциони планови

Акционим плановима су представљене активности које ће се спровести током 2008. године на постизању циљева. Имплементацију активности прати Општински одбор за социјалну политику општине Велико Градиште у партнерству са препознатим носиоцима развоја социјалне политике на нивоу општине.

Листа учесника у изради акционих планова:

1. Развој локалних услуга за стара лица

Нада Петровић, координатор, дипл. соц. радник, члан савета за соц. политику
Богићевић Радица, соц. радник у ЦСР, подпредседник Савета за соц. политику
Жижовић Снежана, виша мед. сестра (патронажна служба у Дому Здравља), члан
Савета за соц. политику
Богићевић Владимир, судија у Општинском суду, члан Савета за соц. политику
Стокић Мирјана, дипл. социолог у пензији
Бранковић Марица, мед. сестра у пензији
Михајловић Светомир, књиговођа у пензији, члан удружења инвал. пензионера
Антић Снежана, предузетник
Брас Весна, лабораторијски техничар

2. Јачање капацитета заједнице за квалитетан раст и развој деце

Координатор- Весна Мандић, стручни сарадник, социјални радник
-чланови групе:

1. Ивана Павић Омеровић, социјални радник
2. Нада Јевтић, учитељица
3. Гордана Миленковић, учитељица
4. Анђелка Стојшић, учитељица
5. Драган Мандић, наставник
6. Невена Милић Богдановић, дефектолог
7. Смиљка Лазич, дефектолог
8. Сенка Аврамовић, дефектолог

3. Акциони план за приоритет- Маргинализоване и рањиве групе

-координатор Снежана Јовановић:

1. Гордана Мијин
2. Марија Фотић
3. Милица Мишић
4. Сава Стевановић
5. Војче Радуловић
6. Душан Стојковић
7. Евица Ђурић
8. Светлана Стојановић

ЗАКЉУЧАК:

Стратегија је рађена током прве половине 2008. године и резултат је сарадње свих институција и организација које су на директан или индиректан начин укључене у рад на социјалној заштити становника општине Велико Градиште. Ова сарадња омогућила је да се проблематика социјалне заштите сагледа из свих углова, укључујући и самог корисника. На овај начин Стратегија је релевантна препорука за будуће стратешко планирање овог сегмента општинске делатности у наредном периоду. У процесу имплементације ове Стратегије доћи ће и до могућих измена у складу са евентуалним новонасталим околностима и законским решењима као и ревизија самог документа.

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ
Живослав Лазић

Акциони планови

- 3.1 Акциони план за приоритет- Развој локалних услуга за стара лица
- 3.2 Акциони план за приоритет- Јачање капацитета заједнице за квалитетан раст и развој деце
- 3.3 Акциони план за приоритет- Маргинализоване и рањиве групе

3.1 Акциони план за приоритет- Развој локалних услуга за стара лица

ЦИЉ	АКТИВНОСТИ-МЕРЕ	ВРЕМЕ	ОДГОВ.ОСОБА ИНСТИТУЦИЈА	ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИНДИКАТОРИ	ТРОШКОВИ
Организовање службе помоћи у кући за старије особе	Промовисање услуге	I месец	Општинска управа-предс. Живослав Лазић Центар за соц рад- дир. Душан Дамњановић Председници сеоских месних заједница Дом здравља- дир. Др. Миодраг Митић Удруж. пензионера-представници: Констадин Илић и Спасоје Драгишић Одбор за соц. политику координатор Нада Петровић	Информисање јавности о новом виду услуге	Број огласа и емисија на радио и ТВ станицама, чланака у лок. новинама, трибине	Израда пропагандног материјала, огласи на тв и радио станицама, трошкови јавних презентација 30.000
	Обезбеђење и опремање простора	I-II месец	Општинска управа-предс. Ж. Лазић Удружење пензионера К. Илић И С. Драгишић Дом здравља – дир. Др. М. Митић	Уређен простор за рад Службе	Адекватан простор са одгов. опремом	Адаптација објекта 500.000, тоалет 250.000 канцеларијски намештај 100.000 и опрема рачунар, телефон 50.000 трошкови грејања и текућег одржавања до 5.000 месечно

	Испитивање потреба и одабир корисника.	II-III месец	Дом здравља-Снежана Жиговић и Евица Стојановић и Центар за соц рад-директор Д.Дамњановић Удружење пензионера-председници Црвени крст-Оливер Стојановић Председници месних заједница Волонтери Војници на цивилном служењу вој.рока	Утврђивање броја корисника	Број корисника	Трошкови обиласка терена 10.000 и накнада за рад на категоризацији и процени потреба хитности бруто 30.000
	Ангажовање стручног кадра за обуку тимова помоћи у кући и набавка медицинске опреме	II месец	Дом Здравља-дир.Др.М.Митић Центар за соц.рад-дир. Д.Дамњановић	Закључени уговори о раду са одговарајућим стручним кадром	Број и структура стручног кадра	Мед. опрема (апарат за мерење притиска, мерачи глукозе) 10.000 Радна одећа 1500-2000 по радном мантилу Потрошни санитарски матер. 5.000 Хигијенски пакети (тоалетни и санитарни прибор) 1.000 по кориснику Накнада за ангаж.стручних кадрова

	едукација и обука тимова помоћи у кући (мед.сестра, неговатељица, хигијеничарка) одн. Геронтодомаћица	II-III месец	Дом Здравља-Лекари за предаваче Центар за соц рад-стручни кадар за предаваче Национална служба запошљавања-одабир незапослених за посао геронтодомаћица	Стручно усавршавање Запошљавање незапослених особа	Број новозапослених особа	Накнада за предаваче 30.000 бруто по предавачу Накнада за геронтодомаћице 25.000-30.000 бруто по геронтодомаћици месечно
	Израда планова заштите корисника	III-IV месец	Центар за соц.рад-стручни тим Дом Здравља-патронажна служба Удружења пензионера – председници	Реализација планова заштите	План заштите корисника	Накнада за израду плана заштите- ради стручно особље ангажовано на пројекту
	Праћење и евалуација	I-XII месец	Одбор за соц.политику Центар за соц.рад Дом Здравља Председ.мес.заједнице Удруж.пензионера	Задовољство корисника и њихових породица	Анкета	трошкови штампања 2.000 и обраде анкете 3.000 месечно

ЦИЉ	АКТИВНОСТИ-МЕРЕ	ВРЕМЕ	ОДГОВ.ОСОБА-ИНСТИТУЦИЈА	ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИНДИКАТОРИ	ТРОШКОВИ
ФОРМИРАЊЕ КЛУБА ЗА СТАРИЈЕ СУГРАЂАНЕ	Промоција услуге	I месец	Предст. удружења пензионера- К. Илић и С. Драгишић Предст. месних заједница Општинска управа- председн. Ж. Лазић Одбор за социјалну политику- координатор Н. Петровић	Информисаност јавности и заинтересованих корисника	Број огласа и емисија на радио и Тв станицама, чланака у новинама	Израда пропагандног материјала, огласи на радио и тв станицама трошкови јавних трибина 30.000

	Адаптација и опремање простора	II-III месец	Предст. удружења пенз.-К. Илић и С. Драгшић Општинска управа-предс. Ж. Лазић	Уређен простор	Обезбеђен одговарајући простор	Трошкови адаптације 500.000, тоалет 250.000, намештај 100.000, опрема (рачунар, телефон) 50.000 и потрошни канцеларски материјал, друштвене игре 10.000
	Пријављивање заинтересованих чланова и анкетање истих	III-XII месец	Предст. удруж. пензионера предст. месних заједница	Постојање интересовања и потреба	Број корисника	Трошкови штампаног материјала 2.000 и обрада истих 3.000
	Израда плана активности	IV месец	Председн. удруж. пензионера, Савет за соц. политику-координатор Професион. особа за организацију рада клуба	Формирање секција	Број секција	Накнада за рад -Ради стручно особље ангажовано на пројекту
	Ангажовање професионалца за организацију рада клуба	IV- XII месец	Општински Одбор за социјалну политику Председници Удружења Пензионера	Организовано и стручно подстицање креативности старих	Задовољство корисника	Накнада за рад Бруто 30.000
	Праћење и евалуација	I-XII месец	Предст. Удруж. Пензионера Одбор за соц. политику Општинска управа	Активан рад клуба и задовољство корисника	Број чланова и број секција које су активне	Ради стручно особље ангажовано на пројекту

3.2 Акциони план за приоритет- Јачање капацитета заједнице за квалитетан раст и развој деце

Циљ	Активности/мере	Време	Одговорна особа/институција	Очекивани резултати	Индикатори	Трошкови
ФОРМИРАЊЕ КЛУБА РАДИ КВАЛИТЕТНИЈЕГ ОРГАНИЗОВАЊА СЛОБОДНОГ ВРЕМЕНА ДЕЦЕ	испитивање и сагледавање потреба деце и родитеља	I месец	Весна Мандић Ивана Павић -Омеровић	постојање потреба	резултат обраде упитника	5000 дин
	обезбеђивање и уређење простора	II месец	Менаџер за образовање или председник општине Велико Градиште	обезбеђен адекватан простор за рад	-потписан уговор о коришћењу простора - фотографије	5000 дин
		III-V месец	Менаџер за образовање или председник општине Велико Градиште Грађевинска служба		-обављени радови на реновирању простора -фотографије	450000 дин
	опремање простора	V месец	Тим за израду плана и програма око успостављања потребних средстава - донатори	опремљен простор	набављена опрема за клуб	950000 дин
	израда плана и програма Клуба и избор области и тема за реализацију садржаја	I - II месец	Весна Мандић Ивана Павић -Омеровић	написан план и програм рада клуба	-примена плана и програма рада -месечни извештај о раду - посећеност клуба, утисци деце и родитеља	5000 дин
	промотивне активности	I – XII месец	Миодраг Милутиновић Славица Јанковић Радио „Галеб“ В. Градиште	-укљученост већег броја медија -упозната јавност	-број активних медија - учесталост рекламирања -број новинских чланака -број емисија на радију	18000 дин

САТ ТВ Пожаревац

					-број подељених панфлета	
избор сарадника ангажованих у раду са децом	I - II месец	Весна Мандић Ивана Павић -Омеровић Смиљка Лазић Невена Минић Богдановић Драган Мандић Сенка Аврамовић Гордана Миленковић Анђелка Стојшић Нада Јевтић И волонтери	ангажовани сарадници	-број сарадника -број волонтера који се повремено ангажују	5000 дин	
отварање и рад клуба	V - VI месец одмах по опремању	Весна Мандић Ивана Павић -Омеровић Смиљка Лазић Невена Минић Богдановић Драган Мандић Сенка Аврамовић Гордана Миленковић Анђелка Стојшић Нада Јевтић И волонтери Менаџер за образовање и представници Одбора за социјалну политику	квалитетно провођење слободног времена	-број деце која посећују играоницу месечно -уписци родитеља (књига утисака) -уписци деце (примери добре праксе) -фотографије	32000 дин	
анимирање донатора и прикупљање средстава	XII месец	Весна Мандић Ивана Павић -Омеровић Смиљка Лазић Невена Минић Богдановић Драган Мандић Сенка Аврамовић Гордана Миленковић Анђелка Стојшић Нада Јевтић волонтери и донатори	финансирање или самофинансирање	-потписани уговори са донаторима	укупан износ предходно наведених износа као рад у наредних 12 месеци	
праћење свих	Процес праћења	Весна Мандић	Реализовани	-извештаји о раду		

	активности и рада клуба	траје свих 12 месеци	Ивана Павић -Омеровић Смиљка Лaziћ Невена Минић Богдановић Драган Мандић Сенка Аврамовић Гордана Миленковић Анђелка Стојшић Нада Јевтић И волонтери	планирани програми рада	-фотографије са активностима -посећеност клуба -изложба радова деце	
--	-------------------------	----------------------	--	-------------------------	---	--

3.3 Акциони план за приоритет- Подршка маргинализованим и рањивим друштвеним групама

Циљ	Активност	Време	Одговорна институција	Резултати	Индикатори	Трошкови
Отварање Едукативног центра за рањиве маргинализоване групе становника, посебно жене и Роме, ради њиховог оспособљавања за запошљавање и самосталан живот и рад, независан од социјалних давања.	Формирање Едукативног тима састављеног од представника НВО, АГВГ, Удружење грађана Ром, УЗЗ Јефимија, професора, предавача, консултаната, стручњака за тражене области едукације.	1.месец	„Асоцијација грађана В. Град. (АГВГ)“, Снежана Јовановић	Формиран је Едукативни тим	Постоје записници са састанака	

	Пројектовање буџета и налажење средстава за рад канцеларије	1.месец	-„Асоцијација грађана В. Град. (АГВГ)“, Нада Петровић,	Буџет је формиран, средства су пронађена из општинског буџета, од приватног бизниса и/или донација.	Докази постоје о уплатама, документи и рачуни о плаћеним трошковима рада центра и накнадама за рад волонтера и запослених, потписан уговор са књиговођом.	
	Отварање Едукативног центра за рањиве маргинализоване групе становника, посебно жене и Роме, ради њиховог оспособљавања за запошљавање и самосталан живот и рад, независан од социјалних давања.	1.месец	-„Асоцијација грађана В. Град. (АГВГ)“, Снежана Јовановић	Едукативни центар је отворен.	Едукативни центар ради у договореном радном времену	50.000,00дин
	Испитивање потреба маргинализованих група кроз анкете, округле столове, трибине, отворене састанке грађана, фокус групе и сл.	2 месеца	-„Асоцијација грађана В. Град. (АГВГ)“, Снежана Јовановић,	Испитивање је спроведено и формирана је база података.	Резултати истраживања и база података документовани	250.000,00дин
	Организовање курсева, семинара, едукација у	12.месеци	„УЗЗ Јефимија“ Милица Мишић	Спровode се курсеви, семинари, едукација	Постоје уговори и документа о	900.000,00дин

	циљу бржег запошљавања маргинализованих група			у циљу бржег запошљавања маргинализованих група.	сваком одржаном курсу и др. видовима едукације	
	Информисање грађана у канцеларији за рад са рањивим групама, путем штампаног материјала и електронским путем.	12 месеци	„Удружење грађана Ром“ Душан Стојковић	Грађанство је обавештено о свим активностима рада канцеларије и едукативног центра.	Постојање докумената о раду канцеларије и примерци штампаног материјала	100.000,00
	Медијска промоција	12 месеци	„УЗЗ Јефимија“ Евица Ђурић	Шира јавност је обавештена о активностима канцеларије и еду. Центра.	Снимци медијске промоције	80.000,00